Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. IX. Đakovo, travanj 1956. Broj 4

Jozua i Kaleb

Izraelci su se nalazili na domak izraelske zemlje. Nakon tako napornog puta, pred njima se, skoro na dohvat ruke, našao žuđeni cilj. Gotovo kucaju na vrata zemlje, koja im je obećana toliko puta, o kojoj su čuli samo najljepše i najbolje, a koja im treba sada postati nova postojbina i kolijevka njihovog narodnog života kroz tisućeljeća. Tu im je zemlju obećao Jahve-Adonaj, koji ih je učinio svojim narodom sklopivši s njima zavjet, i koji je pokazao svoju moć izvanrednim čudesnim djelima za vrijeme dugotrajnog boravka u pustinji. Štogod je dosada obećao, to je i učinio! Nije ih pokopao pustinjski pijesak, nisu im šakali niti hijene raznijeli kosti, a niti su postali roblje pustinjskih naroda! Sve bi se to vjerojatno s njima dogodilo, jer je putovanje kroz pustinju bila ludost i put u propast, da nije s njima bio Onaj, koji je nad svim ljudskim zaključcima, koji slijede iz sigurnih i stvarnih činjenica!

No, u srcu svakog Izraelca je kopkalo mnoštvo pitanja! Znali su, šta su prošli, ali pred čim sada stoje? — Što ih čeka s one druge obale Jordana? Kakva zemlja? Kakvi ljudi? Kakva sudbina? Kakve metode i koja sredstva moraju upotrijebiti, da što brže i lakše osvoje tu zemlju, pa da se već jednom smire na jednom mjestu?

Zato nam se čini tako naravnim, da je Bog jednog dana rekao Mojsiju: „Pošalji ljude, da uhode zemlju kanaansku, koju ću dati sinovima Izraelovim! Pošaljite od svakoga plemena po jednoga! Svaki od njih neka bude glavar!“

Mojsije je poslušao Gospodina i izabrao ljude, za koje mu se činilo, da će najbolje odgovoriti tako teškom i opasnom pothvatu. Dao im je potrebne upute, u kojima im je točno označio njihovu zadaću.

Pošli su na put. Pod dojmom Božje svudašnje i neprekinute prisutnosti, koju su osjećali kroz tolike godine u životu svoga naroda, uputili su se u nepoznato . . .

Nisu se iznevjerili svome zadatku. Savršeno su ga ispunili. Obišli sve, ispitali sve, vidjeli sve, ocijenili sve . . . Smijemo li ih pratiti na putu?

Vidjeli su lijepu zemlju! Ona ih je zadivila i zanijela! Da zadive i druge, ponijeli su njezine plodove, grožđe, jabuke i smokve. Kako je Bog dobar, kad im daje takvu zemlju! Ali, ta zemlja nije prazna! Nju nastavaju ljudi, koji imaju ovdje svoja ognjišta, svoje obitelje, svoja stada i svoja imanja! Tu su narodi, koji imaju razvijen svoj društveni život! Šta će biti s njima? Hoće li oni dragovoljno napustiti svoju zemlju i ustupiti je Izraelcima? O tome nema niti govora! Iz razgovora su Uhode saznali, da ti ljudi ništa ne znaju o tome, da bi oni trebali bilo kome ustupiti svoju zemlju! Milom nikako, a silom, neka se netko usudi to i pokušati! Sada Uhode još više otvoriše oči! Promatrali su pobliže te ljude, i vidjeli, da su bili ogromna rasta i divovske snage! Ne će biti lagano uhvatiti se s njima u koštac niti na otvorenom polju, a kamo li, osvajati njihove neosvojive gradove! To je nemoguće! Srljaju u očitu propast, usude li se prijeći preko rijeke Jordana. Natrag ne će moći radi rijeke, a pred njima će biti jaki neprijatelji, vješti u boju, u tvrdim gradovima, s oružjem, koje daleko nadvisuje njihovo. Ne će ništa postići, nego će biti ili pobijeni ili zarobljeni! Gledali su svojim očima, kako se postupa sa zarobljenicima! Tako će se postupati i s njima! Daleko od Mojsija, daleko od Zavjetnog šatora, daleko od svetkovanja subota, daleko od dužnih žrtava i obrednih molitava, iščezla je iz njihove duše vjera u izvanrednu pomoć Jahvea!

Ta oni su vidjeli te narode, kako su jaki, napredni i sretni u svom svakidašnjem životu štujući svoje bogove, kojima su podizali gaieve i žrtvenike, da im se ondje mole, žrtvuju i nađu utjehu i pomoć.

Pod dojmom onoga, što su vidjeli, sam od sebe im se nametao zaključak, koji im se činio razboritim, jer se temeljio na činjenicama: Tu se ne može ništa postići! Uspoređujući u duhu svoj narod i njegove mogućnosti s ovim narodima, koji su živjeli ovdje, bilo im je jasno, da je nemoguće osvojiti ovu zemlju, koja im je obećana.

Taj im se zaključak čini posve logičan! Oni nisu zanešenjaci, nego realni ljudi, koji računaju sa činjenicama! Da su bili pokvarenjaci, pa da su ih zanijele strasti, oni bi možda savjetovali, da se ide! Želja za uživanjem, želja za bogatstvom, glad za ženama bila je u stanju, da ih baci u avanturu osvajanja! No oni, kao trijezni ljudi, koji računaju na mogućnosti jednih i drugih, morali su nužno zaključiti, da su patuljci prema divovima, koje su vidjeli!, Ali, baš je u tome i bila njihova slabost! Sve su te činjenice istinite, pa ipak je zaključak pogrešan! Posumnjali su u moć Onoga, koji ih je poslao, da vide, da ispitaju, da se uvjere vlastitim očima o svemu, što je bilo obećano, ali i da dalje čvrsto vjeruju u vjernost riječi Jahve-Adonaja! Njihov grijeh je grijeh protiv njihovoga Boga! Grijeh nepouzdanja u Njega! U njihovoj je svijesti nastalo uvjerenje: u Borbi protiv tih jakih naroda, protiv njihovih tvrdih gradova i njihovih bogova — ne može nam pomoći niti naš Bog!

Nisu rekli, da su izgubili vjeru, nego su se pozivali na stvarne činjenice. Ali, i Jozua i Kaleb, vidjeli su isto, što su i oni vidjeli, pa su ipak govorili: „Svakako pođimo gore i osvojimo je! Jer je možemo lako prevladati“.

Kolikog li oduševljenja u tim riječima! Koliko li vjere i pouzdanja u Gospodina, čiju su moć iskusili toliko puta! Ne niječu istinitost izvještaja, ali, jer je Bog s njima — oni mogu računati na siguran uspjeh!

Sada su istom „realni“ i „razboriti“ ljudi pali u vatru! Tu su se našli neki zanešenjaci i idealisti, koji osporavaju vrijednost njihovih zaključaka. Ne mogu napasti niti Kaleba niti Jozuu, jer se u prosuđivanju činjenica slažu, samo im nije drago, da posve drugačije govore od njih!

Tu puca raskrsnica! Da su . . . ! Ali — prekasno je sada govoriti o tome, što su trebali učiniti — oni su pod dojmom svojih „činjenica“, svoga „logičnog“ zaključka, koji im je nametala njihova „razboritost“ i „trijeznost“ — zapali u laž! Strah od toga, da bi se mogao ipak prihvatiti Jozuin i Kalebov prijedlog, natjerala ih je na nepoštenje, pa su se latili sredstva, kojim se tako lagano stiče popularnost i časoviti uspjeh! Stali su izmišljati činjenice, da zaplaše narod! A sve zato, da dokažu: Ni naš Bog nam ne može pomoći! I On je nemoćan pred onim, što smo mi vidjeli!

Zato nam je shvatljivo, da je Bog tako strahovito reagirao, kao rijetko kada do sada! Nakon svega onoga, što im je pokazao u pustinji, deset njih, od dvanaest, i to ne običnih, nego izabranih ljudi, gubi posve pouzdanje u Njega i još k tome lažima zavode narod! I dogodila bi se potpuna katastrofa, upravo na domak cilja, da nije bilo žarke molitve Mojsijeve, a također i činjenice, da su barem dvojica pokazala bezgranično pouzdanje u svoga Boga! I radi njih je Bog poštedio narod, ali su naglom smrću umrli oni, koji su za volju svoje razboritosti, odvagivali stvarne činjenice i stvarali logične zaključke, i — izgubili svoje pouzdanje u Boga . . . A narod, koji je povjerovao njihovim bajkama, smatrajući ih svojim spasiteljima, još je dugo morao lutati po pustinji. Trebao je izumrti naraštaj onih, koji su posumnjali u svemoć Jahvea! Cilj, koji je bio tako blizu, postao je dalek, i dugo će još vremena morati proći, da se ostvari . . .

Brate svećeniče! To poglavlje iz sv. Pisma nikada ne gubi svoju aktuelnost! Možda se katkada sam sebi sviđaš, kako si realan, kako stvaraš logične zaključke, koji se zasnivaju na činjenicama . . . Nije li to možda samo zato, jer svuda gledaš „sinove Enakove“, prema kojima smo mi „skakavci“? Zašto svijesno lagati sebi i drugima? Ponovno i ponovno ispitaj svoju vjeru! O njoj se radi! To je obračun između tebe i Gospodina, u koga si izgubio pouzdanje! Pazi, da Te ne bi prije toga obračuna zatekla „nagla smrt“, kao njih! Radi onih spasitelja, narod je morao još dugo lutati pustinjom, dok ne izumre naraštaj, koji im je povjerovao . . . Zapamti! Ima i drugih, koji gledaju iste činjenice, pa ipak dolaze do zaključka Jozue i Kaleba: „Samo se ne bunite proti Gospodu i ne bojte se stanovnika te zemlje! Jer ćemo ih posve istrijebiti. Odstupila je od njih sjena njihova, a s nama je Gospod. Ništa ih se ne bojte!“

500-godišnjica drugog dolaska franjevaca u Ilok

Poznato je, da u razdoblju 1451.—1456. živi i obavlja misionarski posao sv. Ivan Kapistran s nekolicinom svojih pomagača u gradovima Teutonije, Ungarije i Panonije, gdje i završava svoj mukotrpni rad i život u Iloku 23. X. 1456.

Političke prilike u to vrijeme nisu mogle biti gore, jer je na čelu države, koja je obuhvatala Ugarsku, Hrvatsku, Češku i Austriju, stajao kao vladar dječak Ladislav Posmrče, koji je godine 1453. imao trinaest godina, a osim toga boravio izvan svoje države kod svoga skrbnika, njemačkog cara Fridrika III. U Hrvatskoj je bjesnio pravi građanski rat. Fridrik Celjski i njegov sin Ulrik proglasiše se „banovima čitave Slavonije“, a njihov vojvoda Ivan Vitovec poče osvajati gradove i posjede zagrebačke nadbiskupije i priorata vranskoga. Zakonitog biskupa Benedikta kralj nije htio priznati zagrebačkim biskupom, jer je držao, da je u vezi s celjskim grofovima, koji su mu bili politički protivnici. Zato je imenovao zagrebačkim biskupom Demetrija Čupora, a zagrebačkom kaptolu pod smrtnu kaznu zabranio priznati Benedikta. To je bio razlog dugogodišnjim smutnjama. Demetrije je bio samo po imenu zagrebački biskup od 13. II. 1447. do 18. VII. 1453. Biskupskim su imanjima kojekako upravljali posebni svjetovni „gubernatori“ na korist kraljevske blagajne, a biskupija od toga nije dobivala gotovo ništa.

Na vjersko-crkvenom području vladale su tada žalosne prilike. Hus ante portam! — odjekivalo je cijelom Češkom i Njemačkom. U vrijeme sv. Ivana Kapistrana iz ostataka jedne od sekti husitskih „kaležnjaka“ stvori se nova družba, t. zv. „češka braća“. Pristaše husitizma su mnoge crkve opljačkali i počinjali najstrašnija nasilja i zvjerstva na duhovnim osobama nalazeći potporu u svjetskim velikašima. Pomirba je s katoličkom Crkvom teško napredovala, a Taboriti pod vođama Žiškom i Prokopom nijesu htjeli ništa čuti o pomirenju, nego su i same pravoslavne utvrđivali u opoziciji prema katoličkoj Crkve.

U Bosni, Slavoniji, Hrvatskoj i Dalmaciji, u Srbiji i Bugarskoj raširilo se gnostičko-manihejsko krivovjerje i toliko osililo, te je upravo zato došao u ove krajeve sv. Ivan Kapistran sa svojim pomoćnicima misionarima, da ga suzbije. Istina je doduše, da se u pismu od 19. veljače 1451. Toma, biskup hvarski i legat sv. Stolice u kraljevstvu Bosne i Hrvatske i pokrajine dubrovačke, hvali, da su vjerske prilike dobre, „da se kralj (Stjepan Toma) obratio na katoličku vjeru, da je Braći Franjevcima vrlo odan... da im je uspostavio mnogo kuća za obitavanje“ i „haereticos ad fratrum conspectum evanescere et ad illorum adventum alio transmigrare“. Svejedno čestitajući Ivanu Kapistranu na časti, što mu je povjerena briga Vikarije bosansko-hrvatske moli ga, da što prije dođe u ove krajeve i vjernike skupa s kraljem u svetoj vjeri još više utvrdi. Isto traži i biskup zadarski Mihael.

U franjevačkom je redu u to vrijeme nastao zanos za strogim opsluživanjem Pravila. Na čelu čitavog pokreta oko uvođenja strogog opsluživanja svetog Pravila bio je sv. Bernardin Sijenski i njegova dva učenika: Sv. Ivan Kapistran i sv. Jakob iz Picena. Pape su uzimali sv. Ivana za razne zamašite službe i poslove, a bez sumnje mnogo je uradio za reformu franjevačkog reda i njegovih samostana, a posebno iločkog samostana. Naš učeni dr. Grgur o. Čevapović na str. 110. svoga velikim marom i erudicijom opremljenog djela: *Recensio observantis Minorum Provinciae S. Ioannis a Capistrano per Hung. Austr. inf. et Slavoniam extensae* (Budae 1830.) kaže: *Conventus Illokiensis S. Ioannis Capistrani, in dioecesi Sirmiensi*, Comitatu Sirmiensi, a Duce Vugrino an. 1349 pro Conventualibus, fundatus *sed primum an. 1453. agente S. Ioanne Capistrano observant. Fratribus traditus*“.

Pratimo li korake sv. Ivana u naše krajeve, onda vidimo, da je on premda je bio određen da pođe k nama, još *13. travnja 1451. bio u Mlecima,* a odatle preko Slovenije krenuo u *Njemačku i Poljsku*, a k nama, posebno u Ilok, došao je umrijeti. Prolazeći Slovenijom, mnoge je „a via iniquitatis“ obratio svojim propovijedima i čudesima (Valvazor II. 499.). Godine 1451. na molbu sv. Ivana Kapistrana bili su uvedeni u Štajersku franjevci za biskupovanja Fridrika biskupa (*Beschreibung des Herzogsthum Steiermarks* — Graz 1786. tom. II. pag. 575.).

Papa Nikola V. (1447-1445.) imenova svojim apostolskim delegatom u Njemačkoj sv. Ivana Kapistrana sa zadatkom, da propovijeda pokoru. Ivan je rado pošao u te krajeve Njemačke (Teutonije), jer je po ocu potekao

od Teutonaca, koji su mu bili sunarodnjaci i započeo je misionarski rad uz pomoć svoje braće franjevaca u ovim opustošenim krajevima radi husitskih vjerskih ratova. U prvom trogodištu (1451.-1453.) on i subraća mu misionari, ti sveti naši govornici, naviještali su istinu i Božji zakon u tom nemirnom razdoblju i oživljavali Riječ u savjesti duša i naroda. Oni su glasnici vjere i evanđeoskih kreposti usred svijeta i roda nevjerničkog, surovog, podivljalog, osjećajući i prihvaćajući najozbiljnije riječ Kristovu, koji zapovijeda i nalaže: „Euntes docete omnes gentes“. Oni se nisu dali na počinak, dok ne razore carstvo sotone u dušama i u njima postave prijestolje Kristu. Bili su to sljedbenici sv. Pavla, misionari gradova, osjećajući „stimulum caritatis“ u predobivanju duša, prema onoj: „Caritas urget nos!“ Svoje energije ulagali su u spasavanje svih, prema Pavlovoj: „Omnibus omnia factus sum, ut omnes salvos facerem!“ Živo su osjećali svoju uzvišenu misiju, da su poslanici Kristovi i da izvode po Kristu izmirenje duša s Bogom. „Pro christo legatione fungimur — reconciliamini Deo“ (2 Cor 5, 20). — „Mi smo poslanici mjesto Krista, kao da Bog opominje po nama, molimo mjesto Krista: pomirite se s Bogom!“ Bogoljubne govornike slušalo je u Beču na otvorenom polju stotinu tisuća ljudi, a drugdje se nakon Ivanove propovijedi javilo stotinu dvadeset đaka, da ostave svijet i pođu u samostan Bogu u službu.

Franjevačkom elokvencijom, stečenom u školi svoga učitelja i duhovnog vođe sv. Bernardina Sijenskog, pa onda svetačkim životom, učinio je Ivan, da je svijet grnuo na njegove propovijedi i da je vatrom svojih propovijedi ganuo ljude na pokorničke suze, da je narod glasno jecao, gušio se u suzama, ostavljao krivovjerstvo i opet pošao putem pravog kršćanskog života.

Svoj misionarski rad okrunio je sv. Ivan Kapistran osnutkom provincije sv. Bernardina Sijenskog u Austriji, koja je godine 1951. proslavila 500-godišnjicu toga događaja i tom prilikom je na 280 stranica iznijela glavne časove svečeva djelovanja i njegova truda oko utemeljenja te provincije, kojoj je u prošlosti neko vrijeme pripadao i naš iločki samostan. Katastrofa od 29. svibnja 1453. — pad Carigrada u turske ruke — radi čega je otac kršćanstva, papa Nikola V. zaplakao i više dana proveo u samoći i tugovanju ne puštajući nikoga k sebi, potakla je Sv. Oca, da je sv. Ivanu Kapistranu povjerio uz službu propovjednika pokore i službu pozivanja kršćana i kršćanskih vladara na borbu protiv nekrsta, koji iza osvajanja Carigrada polazi na dalnja osvajanja evropskih krajeva.

Svoje drugo trogodište (1453.-1456.) počinje sv. Ivan Kapistran kao misionar i diplomata, a završava ga kao vojskovođa u doslovnom značenju te riječi, s pobjedničkom zastavom u rukama.

In parabolis loquor eis

16. Dva natpisa

Uskrs

U svim Misama na uskrsne blagdane daje Crkva Spasitelju dični naziv „Victor-Pobjednik“. Naime kroz cijelu uskrsnu osminu čita se ili pjeva u svakoj Misi ona divna pjesma „Žrtvi uskrsnici“, koja se svršava ovim oduševljenim stihovima: „Tu nobis Victor ... Pobjedniče Kralju dragi, smiluj nam se Kriste blagi!“

Mi ćemo se ovdje malo pozabaviti ovim značajnim nazivom našeg Spasitelja i postaviti pitanje: kad je Krist i na koji način postao „Victor-Pobjednik“? Povucimo najprije paralelu između Njega i drugih pobjednika ovdje na zemlji.

Ostali ljudi postaju pobjednici istom onda, kad unište sve neprijatelje oko sebe. Tada im se stavlja na glavu pobjednički lovor-vijenac i oni ulaze triumfalno u glavni grad svoje domovine, goneći pred sobom bogati plijen i zarobljene kraljeve. A narod im sa sviju strana kliče: „Živio pobjednik!“

Samo kod jednog Pobjednika bilo je posve obratno, kod Krista! On nije uništio svojih neprijatelja, nego je počinio „ludost“ i dopustio, da oni Njega unište. Pustio je, da Ga do krvi išibaju, trnjem okrune, na križ razapnu i na koncu mrtva u grob polože. Sve su to oni izvršili na Veliki petak i računali su — po ljudskoj računici posve ispravno — da je Krist konačno pobijeđen, jer eno Ga mrtva u zapečaćenu grobu, ne miče se, ne diše, srce Mu probodeno ...! Taj se više ne diže! Dakle pobjeda je radikalna i konačna! Zato su u sav glas klicali i triumfirali ...

Ali treći dan se pokazalo, da su se ljuto prevarili, jer Krist je ipak pobijedio! On — mrtav u zemlji — kida pečate s groba i slavno ustaje od mrtvih kao „Victor-Pobjednik“ nad đavlom i svim njegovim pomoćnicima. I tako je pred cijelim svijetom dokazao, da je i „ludost Božja mudrija od ljudi, i slabost Božja jača od ljudi“, kako duhovito veli sv. Pavao apostol (1 Cor 1, 25). Stoga neka upamte ljudi, da njegova djela ne mogu nikada propasti, makar po njihovu računu izgledalo, da su potpuno uništena.

I od onda pa do danas — a tako će biti do konca svijeta — ostao je uvijek i u svim prilikama „Victor“. Ali karakteristika svih njegovih pobjeda bila je uvijek ista. Naime svi su njegovi neprijatelji na početku obično triumfirali, jer je po ljudskom računu izgledalo, da su jači od Krista. Ali na koncu uvijek se pokazalo, da je „slabost Božja jača od ljudi“ i svi su od reda podlegli, a Krist je ostao Pobjednik. Da navedemo samo jednoga od njih.

Bezbožni Voltaire († 1778) mrzio je iz dna duše Kristovu Crkvu, za koju je Spasitelj prorekao, da je „vrata paklena ne će nadvladati“ (Matth 16,18). Stoga je upotrebio sve svoje talente, da je uništi. Tako ću, mislio je Voltaire, pred cijelim svijetom osramotiti Krista i njegova tobožnja proročanstva.

I on je bio potpuno siguran u svoju pobjedu, jer je gledao na svoje oči, kako se Crkva tobože raspada pod udarcima naprednih filozofa i pisaca, tako zvanih enciklopedista. Stoga se često puta ovako razbacivao pred svojim prijateljima: „Meni je već dodijalo slušati, kako je dvanaest ljudi bilo dovoljno, da osnuju kršćanstvo. Ja ću napokon dokazati, da je jedan čovjek — on! — kadar uništiti to kršćanstvo“. Ipak je tražio pomoćnike u tom poslu i bacio među njih onu đavolsku parolu: „Zgazite Besramnicu!“, to jest Crkvu Kristovu. I imao je puno uspjeha sa svojim duhovitim spisima. Zato su ga pristaše nazvali „Luciferom — Lučonošom“ i „Patrijarhom“ bezbožnika.

Pa kako se borba svršila? Šta je bilo od njega, a šta od „Besramnice“? Na to će nam pitanje najbolje odgovoriti dva natpisa.

Godine 1857. popela se grupa planinara na jedan vrhunac francuskih Alpi. Tu su našli na jednoj stijeni uklesane ove riječi: „Voltaire 1757. Ecrasez l'infame! — Zgazite Besramnicu!“ Dakle natpis je urezan ravno prije 100 godina, kad je „Patrijarha“ bio u naponu svoje snage i slavio svoje pobjede nad Kristom. Slova su bila lišajem pokrivena i od kiše izlokana. Međutim Voltaire je davno umro, pun bijede i očaja. Za grob mu se još znalo, kao što se i danas zna. Ali ima li u grobu još koja kost od njega, to ne znamo.

A šta se je u tih stotinu godina dogodilo s Crkvom Kristovom? Preko Nje je u to vrijeme prohujala strašna francuska revolucija i zulumi Napoleona Velikog, ali Ona je bila još tu, puna života, i jača nego u vrijeme Voltaire-a, kako nam svjedoči povijest.

Nad ovim su se zamislili planinari . . . Stoga su uzeli noževe, pa pod onim starim, izlokanim natpisom uklesali novi, s ovim riječima: „Crkva još živi i tjera nove, zelene mladice — 1857“.

Mi ovom drugom natpisu bez kolebanja dodajemo: I ako se netko popne na taj vrhunac godine 3.857. ili 5.857. i još kasnije, morat će — htio ne htio! — opet uklnsati iste riječi, da Crkva još živi! Jer „Krist je, kako veli sv. Pavao apostol, isti jučer i danas i u vijeke“ (Hebr 13,3). On ostaje uvijek i u svim prilikama „Victor — Pobjednik“. Zato njegovih djela ne može nitko razoriti.

A tako to i mora biti, jer davno je rekao Bog o Kristu: „Pred njim će njegovi neprijatelji lizati zemlju“ (Ps 7, 9). A na drugom mjestu veli Mu: „Sjedi meni s desne, dok ti ne položim neprijatelje kao podnožje tvojim nogama“ (Ps 109, 1).

Stoga se mi kršćani ne ćemo „bojati, makar se potresla zemlja, kako veli prorok, i makar se brda rušila na dno mora“ (Ps 45, 3), jer uz nas je Krist, koji nam dovikuje: „Uzdajte se! Ja sam pobijedio svijet“ (Jo 16, 33).

17. Triumf nad grijehom

2. dan Uskrsa.

Crkva slavi mnogo divnih svetkovina, koje su pune Božjih otajstava. Ali se ni jednoj svetkovini toliko ne veseli kao svijetlom Uskrsnuću Gospodnjem. Stoga nam u uskrsnoj sv. Misi dovikuje one riječi proroka Davida: „Ovo je dan, koji učini Gospodin! Veselimo se i radujmo u njemu“ (Ps. 127, 24). I taj poziv na veselje opetuje u svim uskrsnim Misama kroz punih osam dana.

A zašto se Crkva toliko raduje Uskrsnuću Gospodnjem? Odgovor na to pitanje daje nam zadnji stih divne pjesme „Žrtvi Uskrsnici", koja se isto tako ponavlja u svim uskrsnim Misama. Taj stih glasi: „Pobjedniče, Kralju sveti, pomiluj nas i posveti!" Evo, zašto se Majka Crkva toliko raduje uskrsnoj svetkovini: jer je Krist svojim slavnim Uskrsnućem ostao Pobjednik nad svim neprijateljima ljudskog roda: nad sotonom i grijehom, nad smrću i cijelim paklom. Mi ćemo sada baciti oko samo na jednog od tih neprijatelja, i to najvećeg, kojega nitko na nebu i na zemlji, do Krista, nije mogao pobijediti, a to je grijeh.

Šta je grijeh? Prije nego što odgvorimo na to pitanje, evo jedne crtice iz života francuske barunice sv. Franjke Chantal († 1641). Njezin je najmiliji posao bio, da iz ljubavi prema Bogu dvori siromašne bolesnike. Tako je, među ostalim, jednog dana — a bila je tada u cvijetu mladosti, stara istom 22 godine — prenijela u svoj dvorac jednog siromašnog bolesnika, koji je sav bio pokriven gadnim čirevima i ranama. Bila je to po svoj prilici guba. I sama ga je svojim rukama njegovala puna četiri mjeseca, sve do njegove smrti. A kad su je prijatelji opomenuli, neka se čuva, jer bi se mogla i sama lako zaraziti, svetica je odgovorila: „Ima samo jedna guba na svijetu, koje se čovjek mora bojati, a to je grijeh!"

Slično govore i svi ostali Božji pravednici. Evo na primjer šta kaže sv. Ivan Zlatousti († 407): „Mnogi govore i pišu, da je pakao najveće zlo, što ga može biti. Ali ja tvrdim i tvrdit ću, dokle sam živ, da ima veće zlo i od samog pakla, a to je grijeh! Jer da nije bilo grijeha, ne bi bilo ni pakla!"

Mnogi od nas, kad čuju ove riječi Božjih svetaca, upitat će i nehotice: A zašto je grijeh tako veliko zlo? „Zato, odgovara bl. Henrik Suzo († 1366), jer čovjek, koji griješi, vodi rat i bjesni proti samom Bogu Stvoritelju". Evo u čem stoji taj rat. Bog zabranjuje čovjeku: Ne smiješ ovo ili ono činiti, a grešnik prkosno odgovara: Hoću! Na primjer, Bog veli: „Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud!", a grešnik odgovara: Hoću! I to ne samo izustiti, nego ako mi se prohtije i opsovati! — Onda, Bog kaže u šestoj i devetoj zapovijedi: „Ne sagriješi bludno, ne poželi žene bližnjega svoga!", a grešnik odgovara: Hoću! — Zatim Bog veli: „Ne ubij, ne opijaj se, ne ukradi, ne laži...!", a grešnik pljuje na sve te zabrane i odgovara: Hoću, hoću, hoću!

A u drugim zapovijedima naređuje Bog: Moraš ovo ili ono učiniti, a grešnik odgovara: Ne ću! Na primjer njegova prva zapovijed glasi: „Ja sam Gospodin Bog tvoj, nemaj drugih bogova osim mene! Klanjaj se Gospodinu Bogu i njemu jedinome služi" (Matth. 4,10). A grešnik odgovara: Ne ću! Ja sam sâm sebi svoj gospodar, a moj je Bog priroda, znanost progres...! — Zatim, Bog zapovijeda: „Spomeni se, da svetkuješ dan Gospodnji! Idi nodjeljom u crkvu i slušaj sv. Misu!", a grešnik odgovara: Ne ću! — Onda, veli Bog: „Poštuj oca i mater! Slušaj Papu i biskupe! Ljubi bližnjega svoga kao sama sebe!", a grešnik prkosno odgovara; Ne ću, ne ću, ne ću!

Pitam vas: je li tako ili nije? Svi ljudi zdrave pameti moraju odgovoriti: Točno, tako je! Dakle svaki je grijeh očita buna proti Bogu Stvoritelju. I radi te bune, kako nas uči sv. Pismo, došla su svá zla na ljudski rod, jer Bog, — dok je Bogom, — ne može pustiti, da Mu čovjek bude gospodar, nego ga mora najstrože kazniti. Stoga veli sv. Pavao apostol: „Po jednom čovjeku — Adamu — uđe grijeh na svijet, i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude", a sa smrću sve ostale nevolje (Rim 5, 12)

Eto, zašto je grijeh najveće zlo, veće i od bolesti, i od smrti, i od samoga pakla, jer svega toga ne bi bilo, da čovjek nije sagriješio.

Ali milosrdni je Bog već u raju zemaljskom, odmah iza prvog grijeha naših praroditelja, obećao Spasitelja, koji će nas osloboditi od grijeha. I kad je došlo vrijeme, poslao je svoga sina na ovu zemlju, „stavio na njega grijehe sviju nas" (Is 53, 6) i naredio Mu, da zametne borbu s tim najvećim neprijateljem ljudskoga roda. Stoga cijeli život Isusov na zemlji, od Betlehema do Kalvarije, nije ništa drugo, nego gigantska borba proti grijehu, na život i smrt.

Pa kako se završila ta borba? Na to nam pitanje odgovaraju dva najveća dana u životu Isusovu: Veliki Petak i Uskrs. Na Veliki je Petak — po ljudskom računu — bio pobijeđen Krist, na sablazan svojih prijatelja, a na veliku radost neprijatelja. Jer grijeh Ga je Judin izdao, grijeh Pilatov osudio, a grijeh farizeja razapeo na križ, probo Mu srce i položio u grob... Zato je paklena zmija toga dana triumfirala i ovako siktala: Gotovo je! Ja ostadoh pobjednik! Jer eno, od onog grijeha, što sam ga poput otrova sasula u dušu Adamovu, pogiba i najbolje njegovo dijete, a tako će zaglaviti i cijeli ljudski rod!

Ali se đavao grdno prevario! Krist ustaje slavno iz groba i time dokazuje, da je On ostao Pobjednik, jer Ga svi grijesi ovoga svijeta nisu mogli uništiti. A sa svojom mukom na Vel. petak htio je dokazati, da je i njegova sramotna smrt na križu, ili kako kaže sv. Pavao apostol „sablazan križa“ (Gal 5, 11), jača od sotone i sviju grijeha.

I tako je Krist za sva vremena ostao Pobjednik nad grijehom, jer On je, kako veli sv. Pavao, „izbrisao pisanu zadužnicu — naših grijeha — koja je svjedočila protiv nas, i prikovao je na križ“ svojim slavnim uskrsnućem (Col 2, 14). O toj njegovoj sjajnoj pobjedi govore i danas bezbrojni svjedoci, razasuti po cijeloj kugli zemaljskoj. Takva četiri (tri, dva) svjedoka imamo i mi ovdje u našoj crkvi, a to su one četiri (tri, dvije...) ispovjedaonice, jer u svakoj ispovjedaonici triumfira Krist nad grijehom i dere zadužnice naših prestupaka. Zato je baš na dan svoga Uskrsnuća i ustanovio sv. Ispovijed.

Eto zašto se majka Crkva toliko veseli Kristovu Uskrsnuću. Veselimo se i mi s Njom, jer Kristova je pobjeda i naša pobjeda, njegov triumf i naš je triumf, njegova slava i naša je slava! Stojmo čvrsto uz Njega, pa ćemo i mi ostati pobjednici nad grijehom, jer „On se pojavio, da uzme naše grijehe, i svaki koji ostaje u njemu, ne griješi“ (1 Jo 3, 5).

18. Dvije ispovjedaonice

Bijela nedjelja

Sveti Alfonz Liguori (†1787.) zamišlja ovaj vrlo čudnovati slučaj.

— Kad bi ti, veli on, unišao u jednu crkvu i vidio u njoj dvije ispovjedaonice, jednu s desne, a drugu s lijeve strane. I recimo, u onoj desnoj sjedi glavom Gospodin Bog, pa ispovijeda vjernike i oprašta im grijehe. A u lijevoj sjedi obični svećenik, koji također ispovijeda i dijeli oproštenje grijeha. Šta mislite, pita sv. Alfonz, u kojoj bi ispovjedaonici dobio čovjek veće oproštenje?

— Svakako u desnoj, odgovara naša ljudska pamet. Zato bi se ljudi u jatima tiskali oko te Božje ispovjedaonice.

— Pa ipak bi se svi varali, odgovara svetac. Jer isto oproštenje, što bi ga dobili od Boga u desnoj ispovjedaonici - doslovno isto! - mogli bi dobiti i u lijevoj, makar u njoj sjedio najobičniji svećenik, i makar bio čovjek grešnik! Jer nema ni jednog grijeha, što ga Bog oprašta, a da ga ne bi mogao i onaj najzadnji svećenik također oprostiti.

To je taj zamišljaj sv. Alfonza o dvije ispovjedaonice. A šta vele ljudi na to? Ima mnogo nazovi-kršćana, da ne govorimo o nekršćanima, koji će se odmah pobuniti, kad im samo spomeneš ove ispovjedaonice, i ovako će protestirati: „Štaaaaa?! Kako može grešni čovjek biti jednak Gospodinu Bogu? U ostalom - nastavljaju oni - ja sam svojim grijesima uvrijedio jedino Boga, zato mi jedino On može oprostiti i nitko drugi!“

I da dokažu svoju tvrdnju, služe se obično ovom usporedbom. Dužnicima, vele oni, može brisati dug samo onaj, kome su dužni, i nitko drugi. Tako je i s našim grijesima, koji su kao naš veliki dug upisani u Božju knjigu, kako veli Spasitelj (Matth 18, 27). Stoga nam nitko, osim Boga, ne može oprostiti toga duga. Zato i molimo u Očenašu: „Otpusti nam duge naše!“

Šta ćemo na ovo reći? Ništa drugo nego: Tako je! Jedini Bog može oprostiti grijehe. I baš tim je naš Spasitelj dokazao, da je pravi Bog, jer je ljudima opraštao grijehe (Matth 9, 6). Ali s druge strane jasno je kao sunce, da Bog može, ako hoće, i nekom drugom dati vlast, da u njegovo ime oprašta grijehe - kao što i vjerovnik može sam oprostiti dug, ali može i drugom čovjeku dati punomoć, da mjesto njega oprosti. Sve je to jasno i svakom djetetu.

A sada čujmo, šta je Sin Božji rekao svojim svećenicima na dan svoga uskrsnuća: „Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, bit će im oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani“ (Jo 20, 22). Riječi su potpuno jasne i ne ostavljaju nikakve sumnje. Prema njima dao je Bog svećenicima vlast, da ljudima mjesto Njega opraštaju grijehe. I ta je vlast neograničena, jer ne kaže Krist: „Kojima oprostite ovaj ili onaj određeni grijeh“, nego jednostavno: „Kojima oprostite grijehe“ - dakle sve bez razlike, od najmanjeg do najvećeg, i nije sebi ništa pridržao.

Stoga sv. Alfonz ima potpuno pravo sa svoje dvije ispovjedaonice, jer prema Kristovim riječima imaju njegovi svećenici istu vlast, da opraštaju grijehe, kao i On sam.

Na koncu samo još jedno pitanje. Zašto je dragi Bog to učinio? Stvar je jasna, zato da

možemo, kadgod hoćemo i gdjegod hoćemo, dobiti oproštenje grijeha. Zamisli se malo u to neshvatljivo milosrđe Božje prema nama grješnicima!

Iz povijesti znademo, da su nekoji poganski narodi i svoju malu djecu sažigali u vatri, da tom žrtvom udovolje Božjoj pravdi i postignu oproštenje grijeha. - Milosrdni Bog ne traži toga od nas. On je za naše grijehe žrtvovao samo jedno dijete, Sina svoga predragoga. Tom božanskom žrtvom podmiren je sav naš dug Božjoj pravdi, jer u Kristu, kako veli sv. Pavao apostol, „imamo otkupljenje njegovom krvlju, oproštenje grijeha po njegovoj bogatoj milosti“ (Eph 1, 7).

A da nam to oproštenje bude što lakše i pristupačnije, milosrdni Bog ustupa svoje božansko pravo slabim ljudima-svećenicima, da nam oni mjesto Njega opraštaju grijehe. Bože moj. koliko se neshvatljive ljubavi krije u tom djelu Božjem!

To shvaća naš kršćanski puk. Stoga u mnogim katoličkim krajevima vlada običaj, da pokornik iza ispovijedi poljubi križ na svećenikovoj stoli, u znak ponizne zahvalnosti za oproštenje grijeha. Zahvali se i ti od svega srca dragom Bogu na toj ljubavi i s onim pobožnim narodom u evanđelju „slavi Boga, koji dade takvu vlast ljudima“ radi tvoga spasenja (Matth 9, 8).

19. Najbolji prijatelj

2. nedj. po Uskrsu

Sv. Franjo Saleški duhovito veli: „Golgota je sveučilište ljubavi“. I zaista je tako, jer su dosad svi ljudi, koji su pohađali to sveučilište, počeli ljubiti Boga „svim srcem svojim i svom dušom svojom“ (Matth 22, 37).

Stoga će i nama biti od velike koristi, ako malo zavirimo u tu visoku Božju školu. Pa šta ćemo tamo vidjeti i čuti? Vidjet ćemo Sina Čovječjeg na križ razapeta. Glava mu je trnjem okrunjena, ruke i noge oštrim čavlima prikovane, tijelo „od pete do tjemena“ u jednoj rani, srce probodeno (Is 1, 6). A iz srca kaplje zadnja kap krvi, pomiješana s vodom.

Međutim čuti ne ćemo upravo ništa, jer mrtvi Krist šuti i ne miče se... Pa ipak, veli sv. Pavao, da svaka kap njegove krvi „viče jače od Abelove“ (Hebr 12, 24). A šta viče, sv. Pavle? Viče one riječi, što ih je Krist rekao još za svoga života: „Nema veće ljubavi od ove, da tko položi svoj život za svoje prijatelje“ (Jo 15, 13), kao što je to Spasitelj učinio, jer On je „satrt zbog naših opačina“ kako veli prorok (Is 53, 5). A čuju se sa križa i one druge Kristove riječi: „Ja sam dobri Pastir. Dobri pastir daje svoj život za svoje ovce“ (Jo 10, 11).

Bezbrojni su ljudi do danas čuli te glasove s Kristova križa i počeli Ga ljubiti svim srcem i nada sve. Mogli bismo to potkrijepiti nježnim primjerima iz povijesti svetaca Božjih. Ali možda je bolje za nas, da to pokažemo na primjeru jednog običnog čovjeka, koji je bio grešnik kao ja i ti.

Njemački pisac Eggert pripovijeda u svojoj knjizi „Žrtva sv. Mise“ o jednom mladom, bogatom čovjeku, koji je bio veliki grešnik — psovač, bludnik, kartaš, pijanac... A živio je kao samac, bez obitelji.

U tom vrtlogu neurednog života teško se razboli. Iza nekoliko dana postade stvar veoma ozbiljna, radilo se o životu i o smrti. A kod njega bio je u službi jedan veoma dobar seoski mladić. Njemu je bilo žao gospodara. Stoga mu je više puta spominjao sv. sakramente i nagovarao ga, da se pomiri s dragim Bogom. Ali bolesnik se na to uvijek silno razbjesnio i počeo strašno psovati. Toga njemu ne treba! Sluga ipak nije mirovao. Jednog jutra uniđe k bolesniku i reče mu:

— Gospodine, došao je tvoj najbolji prijatelj i želi da te posjeti.

— A koji je to?

— Ja ne znam, odgovori sluga, ali on veli, da ti je od djetinjstva najvjerniji prijatelj.

— Dobro, uvedi ga! Sluga izađe. Iza nekoliko časaka povrati se, noseći u rukama raspelo, i reče bolesniku:

— Evo gospodine! Ovaj ovdje je tvoj najbolji prijatelj, jer nitko se da danas nije dao, iz ljubavi prema tebi, do krvi bičevati, trnjem okruniti i na križ razapeti! A evo ovaj ovdje dopustio je, da Mu radi tvog spasenja probodu Srce na križu i proliju zadnju kap krvi... I sluga ostavi raspelo na stolicu kraj kreveta, pa izađe.

Kad je bolesnik ostao sam, uze križ i poče iz bliza promatrati raspetog Krista. Dugo je gledao onu prignutu glavu i na njoj trnovu krunu. Onda je, poput Tome, stavio prst u duboku ranu na prsima Isusovim. Isto je tako opipao strašne čavle na Kristovim rukama i nogama...

Dok je tako promatrao propetog Krista, sjeti se riječi Božjih, što ih je još kao dječak čuo u jednoj propovijedi: „Može li mati, pita Bog, zaboraviti svoje dijete? Pa ako i mati zaboravi svoje dijete, ja tebe ne ću zaboraviti, jer sam te upisao u svoje ruke!“ (Is 49, 15). Istom sada postadoše mu jasne ove riječi. Raspeti ga je Bog zaista upisao u svoje ruke i noge onim oštrim čavlima, i te mu rane ne daju, da Ga ikad zaboravi...

Led je bio probijen. Grešnom mladiću postade odjednom jasno, da mu je Isus zaista najveći i najbolji prijatelj, koji ga ne će nikad napustiti, makar Ga cijeli svijet ostavio i zaboravio.

Kad se sluga vratio, zateče gospodara, kako plačući ljubi raspetog Isusa i njegove svete rane. Još isti dan se pomirio s dragim Bogom, i Bog mu je povratio izgubljeni mir duše, a poslije kratkog vremena i tjelesno zdravlje.

Ovakvim i sličnim primjerima upravo vrvi povijest sv. Crkve. A tako to i mora biti, jer Sin je Božji rekao: „A ja ću sve pritegnuti k sebi, kad budem podignut od zemlje“ (Jo 12, 32). Ove su se proročke riječi počele odmah na Golgoti ispunjavati, jer eno, jedan pogled na Isusa raspetoga spasio je razbojnika na križu. I od onda pa do danas privukla je Isusova ljubav s Kalvarije, ne samo našeg bolesnika, nego milijune i milijarde ljudskih srdaca dobre volje.

Stoga je punim pravom rekao sv. Franjo, da je Golgota sveučilište ljubavi, jer na križu može svaki čovjek dobre volje — makar bio i nepismen — pročitati one riječi sv. Evanđelja: „Ovako Bog ljubi svijet“ (Jo 3, 16). I one druge riječi: „Ljubio me je i predao sama sebe za mene!“ (Gal 2, 20).

Stoga klekni i ti često puta pred Isusov križ i zamoli raspetoga Spasitelja, da svojom ljubavlju privuče k sebi i tvoje nemirno, a možda i ojađeno i nesretno srce. A žalosnu Gospu pod križem zamoli, da podupre tvoju molitvu i reci joj sa sv. Crkvom:

Drage rane, Majko sveta,
Krista za me razapeta
Stavi usred srca mog!

Neka sađu i na mene
Muke za me podnesene
Sina tvoga ranjenog!

Nagovori kod obreda Svetog tjedna

(Svršetak)

2. Prije pričesti

Sretni smo, što nam je Majka Crkva opet dopustila, da prema davnom običaju i danas svi smijemo pristupiti sv. Pričesti. Sad će Svetotajstvo biti preneseno na glavni oltar, da ovdje pod križem svi blagujemo s ovog žrtvenika. Na današnji je dan žrtvu na križu prinio u neizmjernoj ljubavi sam naš Veliki Svećenik i sad nam daje samoga sebe za hranu, da tako u što većem obilju primimo plodove otkupljenja. „Po ovoj smo volji posvećeni prinosom tijela Isusa Krista jedamput za uvijek“ (Hebr 10, 10).

Kao neposrednu pripravu na sv. Pričest izmolit ćemo svi zajedno *„Pater noster — Oče naš“*. Neka to bude svečano, ozbiljno i razgovijetno, zaustavljajući se kod svake prošnje, koje neka nam zaista provru iz srca, da preko Srca Božjeg Sina prodru do zajedničkog Oca na nebesima. Osobitom čežnjom izmolimo četvrtu prošnju, da nam danas i što češće do smrti Bog sam bude „kruh naš svagdanji“. Poput stotnika u Evanđelju i pod križem skrušimo se svim srcem, te puni vjere i ljubavi primimo Janje Božje, koje je danas uzelo grijehe svijeta, da nas sačuva za život vječni. Kod Pričesti će se pjevati Ps. 21., što ga je i Spasitelj molio na križu i Crkva ovih dana toliko puta ponovila. Kao plod Isusove muke na nama će se sada ispuniti 27. redak toga psalma: „Blagovat će siromasi i nasitit će se, i hvalit će Gospodina, koji ga traže; njihovo će srce živjeti do vijeka“. Hoće, jer „kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih, tako i mi živimo novim životom“ (Rom 6, 4). Provedimo zato večeras i sutra u sabranosti, molitvi i strogom postu, da tim radosnije dočekamo u svetoj uskrsnoj noći Kristovo i svoje uskrsnuće. Jer On nam je, kako kažemo danas u zadnjoj molitvi, svojom krvlju ustanovio uskrsno otajstvo.

USKRSNO BDJENJE

Na početku

Sakupili smo se danas pred večer u ovom svetom hramu, da proslavimo i probdijemo svetu Uskrsnu noć, i dočekamo najveći kršćanski blagdan Uskrs! Ovo je dan, što ga je učinio

Gospodin! Krist je svojim uskrsnućem dokazao, da je pobijedio grijeh, pakao i smrt! Prastari je kršćanski običaj, da su kršćani, noć prije Uskrsa, probdjeli u molitvi i svetim obredima i tako dočekali uskrsno jutro i Uskrsni blagdan. Ta se prastara liturgija obnavlja danas pod vodstvom našeg sv. Oca Pape Pija XII. Mi smo tako sretni, da smo suradnici i svjedoci najveće obnove duha i liturgije u povijesti svete Crkve. Današnja liturgija obuhvaća osam svetih obreda: 1. Blagoslov novog ognja. 2. Blagoslov Uskrsne svijeće, procesiju i hvalospjev „Exsultet“. 3. Čitanja Proroštva St. Z. 4. Litanije Sv. Svetih I. dio. 5. Blagoslov krsne vode. 6. Obnova krsnog Zavjeta. 7. Litanije Sv. Svetih II. dio. 8. Svečana Misa Uskrsne vigilije.

1. Blagoslov novog ognja. — Prastari je običaj u Crkvi, da se na V. Subotu pod večer zapali novi oganj i to iskresan iskrom iz kamena. Ta iskra iz živog kamena slika je uskrsnuća Kristova iz kamenog groba. Kao živa iskra uskrsnuo je Krist, koji je ugaoni kamen. Taj oganj i ta iskra zapalit će najprije uskrsnu svijeću, koja u liturgiji predstavlja Krista, a dalje zapalit će svijeće celebranta, klera, puka i sve svijeće po crkvi, da se tako živo predoči istina, da je Krist svijetlo svijeta. „Ja sam svijetlo svijeta“ (Jo 8, 12.).

2. Blagoslov Uskrsne svijeće, procesija, Exsultet. — Prvotna svrha uskrsne svijeće bila je da svijetli cijelu noć do uskrsnog jutra vjernicima, koji su slavili uskrsnu vigiliju. Kasnije je ta svijeća dobila posebno liturgijsko značenje. Ona u liturgiji predstavlja USKRSNULOG KRISTA. U tu svijeću urezuje svećenik tvrdim držalom znakove Kristove: križ, i pri tom izgovara riječi: Krist jučer i danas — početak i svršetak — Alfa i Omega, zatim urezuje brojke tekuće godine i izgovara: Njegova su vremena — i vjekovi — Njemu slava i čast — po sve vijeke vjekova. Amen. — Svećenik zatim škropi sv. vodom i kadi tamjanom pet zrna tamjana te ih stavlja u uskrsnu svijeću i izgovara redom riječi: Po svojim svetim ranama — slavnim — čuvao nas — i sačuvao — Krist Gospodin. Amen. Nato celebrant prima od đakona na novom ognju uženu svjećicu i njom pali Uskrsnu svijeću govoreći: Svijetlo Krista — slavno Uskrsnuloga — neka rasprši tmine srca i razuma. Sada slijedi blagoslov Uskrsne svijeće. Molitva glasi: „Neka se . . . . .“ Ovakav obred posvećenja Uskrsne svijeće, bio je još u ranom Srednjem vijeku poznat. U mnogim mjestima urezivali su se u Uskrsnu svijeću i podaci te imena Papa, biskupa, kraljeva, magistrata itd.

U gornjem obredu leži duboko liturgijsko značenje: urezani križ u svijeću označuje njezinu posvetu. Slova Alfa i Omega označuju Kraljevstvo Kristovo kroz vjekove. Pet zrna tamjana označuje 5 proslavljenih rana, što ih nosi uskrsnuli Krist na svom tijelu. Zatim: ta uskrsna svijeća zauzima pred oltarom počasno, mjesto, koje vlada, kao što Krist vlada nad tminama smrti. Ta uskrsna svijeća unaša u crkvu, kler i puk svijetlo, jer se svi u svijetlu Kristovu preporađamo po krštenju, na temelju zasluga Kristovih.

Svečani ophod

U crkvi vlada tmina. Krist unaša svijetlo. Tri puta do oltara đakon ili sam celebrant podigne visoko Uskrsnu svijeću, svi drugi pokleknu prema njoj, i pjeva: Lumen Christi — Svijetlo Kristovo, a svi odgovaraju: Deo gratias — Bogu hvala. Kod prvog pjevanja upali na Uskrsnoj svijeći celebrant svoju svijeću, kod drugoga upali svijeće kler, a kod trećega upale svijeće vjernici i svijetlo se prenosi na svijeće po crkvi.

Hvalospjev Uskrsnoj svijeći

Pred oltarom u sredini svetišta, na visokom svijećnjaku, okružena klerom kao Krist među svojim apostolima, uzdiže se Uskrsna svijeća, i sada đakon pred njom pjeva najsvečaniji himan u liturgiji zvan „Exsultet“. Đakon nosi Evanđelje celebrantu na blagoslov, zatim kadi knjigu, obilazeći Uskrsnu svijeću. Svi stoje i slušaju svečani himan „Exsultet“, za koga se drži, da ga je sastavio sv. Augustin, dok je još bio đakon, a sigurno je, da potječe iz 4. vijeka. U tom himnu slavi se uskrsna noć i uskrsnuli Spasitelj i veličaju svete tajne uskrsnuća.

3. Čitanje proročanstva. — Do sada smo slavili uskrsnulog Krista, sada moramo i mi s Njime i u Njemu uskrsnuti na novi život. To će se dogoditi Krštenjem, obnovom krsnog zavjeta, uskrsnom sv. Misom i sv. Pričešću. Ali prije moramo se na to naše uskrsnuće pripraviti. U staro-kršćansko doba su katekumeni, koji su u današnjoj noći primali sv. krštenje, sv. Potvrdu i sv. Pričest, dugo se prije toga pripravljali poukom u sv. vjeri i kušanjem u krepostima. Zato će sada čitalac pjevati 4 izabrana proročanstva iz St. Zavjeta, da prikaže čitavo djelo Providnosti Božjeg

spasenja. Prvo čitanje naviješta stvaranje svijeta i Crkva želi vjernicima staviti pred oči tajnu, da se u krštenju događa novo stvaranje, duhovni preporod čovjeka. Drugo čitanje prikazuje prolaz Izraelaca kroz Crveno More i tako se na divan način slikovito prikazuje, da su kršćani u smrt Kristovu kršteni i ujedno u krštenju kroz Crveno More Kristove krvi spašeni i uvedeni u svetu Zemlju, Crkvu Kristovu. — Treće čitanje opisuje blaženi život u Mesijanskom kraljevstvu. Jeruzalem će biti očišćen i Gospodin će opet stanovati u svojoj slavi na Sionu. — Četvrto čitanje donaša oporuku Mojsijevu. Crkva se boji, da bi novokršteni mogli prebrzo zaboraviti svoj krsni zavjet. Ovo čitanje obećaje vjernost Gospodinovu. On je začetnik i nagrada naše vjere

4. Litanije Svih Svetih. I. dio. — Uskrsnuli Spasitelj je razveselio vjernike i duše u pred-paklu, a svaki Uskrs razveseljuje i Crkvu i nebo. Sveci se s nama raduju i žele nam pomoći, da Kristovo Uskrsnuće što bolje proživimo. Zato svi klečeći pjevamo sada litanije Svih Svetih i svakog sveca zazivamo u pomoć: Moli za nas.

5. Blagoslov krsne vode. — Poslije prvog dijela litanija obavlja se ovdje pred Uskrsnom Svijećom blagoslov krsne vode, koja će služiti kod krštenja podmlatka naše župe. Danas smo čuli: da nam ništa ne bi koristilo roditi se, da nijesmo otkupljeni, a otkupljenje silazi na nas po sv. Sakramentima, kojima je sveto Krštenje vrata i temelj: „Zaista, zaista vam kažem, ako se tko ne preporodi vodom i Duhom Svetim, ne može ući u kraljevstvo Božje" (Jo 3, 5). Isus je odredio vodu za krštenje. On je sam ušao u Jordan, da bude kršten. Ležao je tri dana u grobu i slavno uskrsnuo, te se tako Uskrsna svijeća tri puta spušta u krsnu vodu i iz nje vadi, da označi Kristovo i naše ukrsnuće na novi život. Pri koncu se u krsnu vodu ulijevaju sv. ulja, posvećena od biskupa na Vel. Četvrtak, a posvećeno ulje s krizmom znači pomazanje Duha Svetoga. S razumijevanjem treba pratiti svaku riječ kod blagoslova krsne vode, koja je kolijevka naših duša. Krsna voda će se poslije prenijeti u krstionicu, da se tamo čuva kroz cijelu godinu, i da ondje preporada za nebo sve one, koje će vam Bog ove godine povjeriti, da mu ih dovedete u nebo. Poslije oltara nema svetijeg mjesta u crkvi od krstionice.

6. Obnova krsnog Zavjeta. — Kod našeg krštenja bili smo mala djeca i zato su naši kumovi mjesto nas, i u naše ime, polagali krsni Zavjet, u kojem smo se odrekli Sotone, a zatim ispovijedali svoju vjeru u Boga Oca, Stvoritelja neba i zemlje, vjeru u Isusa Krista, u čiju smo smrt kod krštenja pokopani, i s čijim smo Uskrsnućem i mi uskrsnuli na novi život, — i napokon vjeru u Duha Svetoga, koji nas posvećuje milošću Božanskom. Sada ćemo pred Uskrsnom svijećom — Kristom, pred cijelim dvorom nebeskim, koga smo zazvali u litanijama Svih Svetih, i pred cijelom Crkvom obnoviti naš Krsni zavjet i na svećenikova pitanja jasno i glasno odgovoriti i obećati: da se odričemo Sotone, i da vjerujemo u Boga. Kada tako po vjeri priznamo Boga Oca, Sina i u Duha Svetoga, Krist nam daje vlast, da budemo djeca Božja, rođena od Boga. (Jo 1, 12 14). Zato ćemo svi zajedno gromkim glasom izmoliti molitvu djece Božje, koju nas je Isus naučio „OČE NAŠ". Nato će nas svećenik poškropiti krsnom vodom na uspomenu našeg krštenja, a pri tome se sjećajte Božjeg obećanja: „Spasiše se svi, na koje dođe ova voda i reći će: Aleluja, aleluja". Ovo ćete: Aleluja, reći i pjevati kod sv. Mise nakon poslanice, ali prije toga treba klečeći dovršiti drugi dio litanija Svih Svetih.

7. Litanije Svih Svetih. II. dio. — Ovdje svi molimo, da nas Bog oslobodi od svih zala i da nam bude u pomoći: „Oslobodi nas Gospodine, i Tebe molimo usliši nas! Svršetak litanija: Gospodine, smiluj se, Kriste smiluj se, to je ujedno početak uskrsne svete Mise. Svi su dosadašnji obredi konačno bili samo priprava za Uskrsnu Misu i zajedničku sv. Pričest. Po presvetoj Pričesti kršćanski su obredi živi i životvorni, sadrže i daju Krista, koji je naš život.

8. Svečana Misa Uskrsnog Bdjenja — To je prva uskrsna Misa, u kojoj Crkva slavi Uskrsnuće Isusovo iz groba i ujedno slavi duhovno uskrsnuće novokrštenika, koji su noćas bili kršteni, i koji su u Kristu umrli svijetu i grijehu, te ustali na novi život u Bogu. U staro doba su novokrštenici pod ovom Misom prvi puta primili sv. Pričest. Zato i mi stariji kršćani operimo dušu u krvi Spasitelja, kao što su i novokrštenici očistili duše krsnom vodom, koja je istekla iz prsiju Njegovih. Radi toga smo noćas obnovili krsni Zavjet i odrekli se svijeta i njegove raskoši. Budimo dionici svete uskrsne gozbe, blagujmo uskrsno Janje, koje je zalog našeg uskrsnuća. Zato

nas sv. Pavao u današnjoj poslanici poziva: „Ako ste dakle uskrsnuli s Kristom, tražite ono što je gore, gdje Krist sjedi s desne strane Boga! Težite na ono, što je gore, a ne na ono, što je na zemlji! Kada se pojavi Krist, naš život, onda ćete se i vi pojaviti s Njim u slavi“ (Col 3, 1).

Noćašnja Misa nema vjerovanja, jer je ova Misa nastala mnogo prije, nego što je u Rimu uvedeno vjerovanje kod sv. Mise. Nije pak ni sada umetnuto, jer smo vjeru ispovjedili malo prije kod obnove krsnog Zavjeta. Mi vjerujemo, da je Krist uskrsnuo, kako je rekao. Svjedoče nam to apostoli i Evanđelja, svjedoči nam sv .Crkva kroz 19 stoljeća. Svjedočimo to i mi svojim životom. Vjerujemo i radujemo se, a neka od straha uzdrhtaju svi stražari i svi, koji misle, da je Krist mrtav. On živi i nas je uskrisio na novi život.

Kada smo na koncu litanija pjevali „Jaganjče Božji“, ne ćemo ga opet pjevati prije Pričesti. On je u sv. Krštenju i svetoj ispovijedi oprao naše grijehe, očistio našu dušu, da se zauvijek u njoj nastani. Noćas će u svetoj Pričesti Uskrsnuli Spasitelj doći u vaša srca i duše, pa ga ponesite u svoje domove i kamo god dođete, neka Krist širi slavu svoga Uskrsnuća. Mi vjerujemo, da ćemo s Kristom jednoć i mi slavno uskrsnuti, kao što je uskrslo i u nebo uzeto tijelo Bl. Dj. Marije. Kada je sv. Otac svečano proglasio tu vjersku istinu, izrazio je nadu, da će tim vjera u naše uskrsnuće postati čvršćom i djelotvornijom. Poslije uskrsnuća Sina i majke, doći će uskrsnuće i djece i naš prijelaz u nebo. Kada je Bog razveselio svijet uskrsnućem svoga Sina, dat će i nama, po Majci, radosti vječnoga života.

Psihoanaliza i ispovijed

(Nastavak)

Druga razlika je u ovom: nikomu nije drago, ako se njegova unutrašnjost istražuje na temelju nimalo znanstvene teorije, da se spol mora postaviti kao baza sviju ljudskih problema. Za vrijeme drugog svjetskog rata američki su vojnici na veliko prosvjedovali protiv psihičkih istraživanja, u kojima su neki vojni liječnici izjavljivali, da je uzdržljivost abnormalno čovjekovo stanje. Pa i u onim pojedinačnim slučajevima, gdje spolni sukobi zaista znače problem, nitko ne će postati bolji zato, što će mu drugi kazati, da je abnormalan i pokvaren. Svatko želi pripovijedati svoju povijest samo zato, jer se nada, da će postati bolji, ako iskreno ispovijedi svoj grijeh. Izraz „dopustite da vam reknem“, izražava osnovno pravo ljudskog srca. Samo subjekt sam ima pravo osuditi jedan čin, sebe, sa svrhom da se popravi. On odbija od sebe dokaze i analize, što ih na njemu hoće izvršiti neka strana osoba. On želi, da širom otvori vrata svoje savjesti, ali ne želi, da ih netko drugi iz vana silom povlači. Jedinstvo osobnosti mu daje pravo, da iznese svoj slučaj svojim riječima. Nikomu nije drago, da ga proučavaju kao kukca. Nijedan sud nije savršen, ako optuženi nema mogućnosti svjedočiti u svoju obranu. Ispovijed onoga, što smatramo najgorim u našem biću, donosi utjehu i mir. No svatko želi biti svoj vlastiti svjedok u parnici, koju vodi o sebi, ali ne zato, da bude, nego da ne bude osuđen.

U ispovijedaonici je čovjek sam i sudište i obrana. Tko se sam osuđuje, tomu se oprašta. Ljudi su oduvijek priznavali, da je dragovoljna ispovijed neki oblik zadovoljštine, neki način, da zaslužimo oproštenje. To se često opaža u svakidašnjem životu. Majka, koja hoće, da dijete samo prizna svoju krivnju, kaže mu: „Priznaj, i ne ću te kazniti“. U našim zavodima se pozivamo na zakone časti, kako bismo naveli mladiće, da priznaju svoju krivicu. Čak i sudac, koji ispituje zločince, smatra, da bi trebalo ublažiti kaznu, ako osuđeni prizna svoju krivnju.

Postoje i *druge razlike*. U ispovijedi je nabrajanje grijeha kratko i apstraktno. U psihoanalizi je redovito dugo, komplicirano i vrlo strogo određeno. Ta razlika dolazi otuda, što osoba, koja ide na ispovijed, već unaprijed zna, što će reći i kako će suditi o sebi; dok će abnormalni pacijent, nemajući pred očima neki određeni životni cilj, trebati više vremena, da sabere sve pojedinosti. I budući da ispovijed duševnih anomalija ne ponizuje — što se ne može reći za ispovijed duševnih grijeha — pacijent će dapače osjetiti još neko zadovoljstvo u iznošenju svojih „simptoma“ i na kraju će, potpuno zadovoljan samim sobom, uskliknuti: „Doktore, jeste li već ikada u životu čuli nešto slično?“ Ima pacijenata, koji vrlo vole govoriti o sebi. Tom će se okolnošću vrlo rado okoristiti neki nesavjesni psihoanalisti, osobito oni, koji polažu najveću važnost na spol i sa-

vjetovat će pacijentu, da se da istražiti više puta. Nije neugodno biti analiziran. Čovjek, komu je rečeno, da se kod njega sve svodi na simptome, nema potrebe da se optužuje ili osuđuje, odnosn traži, da bude osuđen. Može se također dogoditi, da će promatrati sebe kao neko strano biće, koje osjeća potrebu, da ga promatraju, ali ne zato, da se popravi i okoristi onim znanjem, što će dobiti o sebi u psihoanalizi, nego jedino zato, da udovolji svojoj radoznalosti.

Duh ispovijedi, obratno, nije u tome, da ispitujemo činjenice, nego da tražimo milosrđe. Ako već čovjek može oprostiti onomu, koji ponizno prizna svoju krivnju, zašto ne bi mogao to isto i Bog? Baš to je naglasio naš Gospodin. On je podigao na dostojanstvo sakramenta dragovoljno priznavanje svoga grijeha, što već samo po sebi znači čin zadovoljštine. Ispovijed je obično ljudsko djelo, ali On mu je dao božanski karakter. Učinio je natprirodnim ono, što je prirodno. Nephodni uvjet, da ljudi oproste — iskrena ispovijed krivnje — postao je neophodnim uvjetom, da nam Svemogući podijeli svoje oproštenje u sakramentu milosrđa. Osjećajem neizrecive finoće On je pripovijedao povijest o rasipnom sinu, koji se povratio u očinski dom, priznao svoju krivnju i bio srdačno primljen od svoga oca. Tako se raduje i Bog, kad se k Njemu povrati grešnik. „Kažem vam, da će u nebu biti veća radost radi jednog grešnika, koji čini pokoru, nego radi devedeset i devet pravednika, koji ne trebaju pokore" (Luc 15,7).

Osuđujemo one, koji tvrde, da je čovjek izmislio sakramenat Pokore. Nitko od ljudi mu ne bi bio dao ovakav oblik. Čovjek nije po svojoj naravi tako obziran i pun poštovanja prema drugomu, te bi mu od svoje volje htio otkriti dušu, kao što čine svake sedmice milioni kršćana. Ne govorite, da su svećenici izmislili ovaj sakramenat milosti. Kad bi to bila istina, jer su i oni ljudi, sigurno bi sebe bili izuzeli od ovog poniženja. Naprotiv, ni jedan svećenik, ni biskup, pa ni sam sv. Otac, nije izuzet od dužnosti ispovijedi. Tko tvrdi, da je svećenik izmislio ovaj sakramenat, neka pokuša sjediti u našim ispovijedaonicama po pet do šest i više sati subotama, na vigilije, blagdane i u prve petke u mjesecu, slušajući grijehe slabe ljudske naravi, pa će se brzo uvjeriti, da je to najteži svećenički posao, težak, no ipak drag i sladak, jer onaj, koji ga obavlja, zna, da obavlja onaj spasonosni posao, koji je vršio naš božanski Spasitelj, naš Gospodin Isus Krist.

Razlika između analiste i ispovjednika

Dalnja razlika između psihoanalize i ispovijedi tiče se osobe, pred kojom se vrši. U toku sviju vjekova ispovijed grijeha se vršila pred osobom, koja je službeno predstavljala moralni red, kako bi bolesna duša mogla ponovno zadobiti moralno zdravlje i sjediniti se s Bogom. U analizi se simptomi kazuju analisti. U ispovijedi se grijesi kazuju ispovijedniku. Razlika je značajna.

Analista, osim toga, ne predstavlja moralni red, nego je opažač ljudskih uzbuđenja (potresa). Može biti predmet i ljubavi i mržnje u isto vrijeme. Neki su analisti definirali ovaj proces „prenosom". Pomoću ovoga duševnog procesa potresi (strasti) klijenta se prenose s njihovih starih objekata na nove. Lako je uočiti, kako ovaj mehanizam nije ništa drugo nego krajnji nadomjestak ispovijedi, u kojoj preko pokore, vjere, milosti i postavke penitenta — nastaje prenos središta duševnog težišta od stvora na Stvoritelja, od našega Ja na Krista. Želimo li razumjeti ulogu, koju ima analista, moramo shvatiti psihoanalizu prema njezinim pravim terminima. Pravilno shvaćena, ona znači proces, prema kome mentalna energija — koja potječe iz izvora nagona i strasti i koja je apsolutno neplodna, jer je usmjerena prema nedostignutim i nedostiživim ciljevima — postaje slobodna, da se usmjeri prema dostiživim ciljevima. Kad bude postignut ovaj rezultat, analista će izjaviti, da je pacijent ozdravio: briga za sebe ustupa mjesto brizi za drugoga, apatija plodnom radu (aktivnosti). Osoba analiste jest kao lice, koje posreduje kod ovakve promjene. Prigušeni nagoni klijenta, kojima nad-Ja ne dopušta, da budu upoznati (radi se o njegovim rodoskvrnim željama) vrlo će brzo putem analize biti oslobođeni i preneseni na osobu analiste, koji u onaj čas zamjenjuje klijentova roditelja (oca odnosno majku), što je bio prvobitni predmet njegovih poželjenja.

Prenos potisnutih strasti i nagona od subjekta na analistu ne zavisi od vjere; on se radije smatra prvim potrebnim korakom prema reorganizaciji mentalne energije. Ova naime, još prije nego bude sposobna, da se usmjeri prema realnim ciljevima, naći će privremeno u samom analisti takav realni cilj. Vjera u analistu jest učinak prenosa. Postavši analist „predmetom" dubokih strastvenih poželjenja,

on se pojavljuje snabdjeven svim onim osobinama, koje se klijentu sviđaju i koje voli. Freud je znao, da je opasno stvarati od analiste predmet, pa makar i privremeni, za oslobođenje čuvstava. Zato je rekao: „Prenos, napose u rukama nesavjesnog liječnika, jest opasno sredstvo." U „neočaranom" klijentu prvih sjednica postoji sklonost, da s vremenom postane „očaranim". Ako se uz to radi o analisti drugoga spola, koji nije odviše antipatičan, postoji opasnost, da će privremeni prijenos postati trajnim, a mentalni fizičkim. Tkogod ima neke i malo prijateljskije odnošaje s jednim strastvenim analistom, njemu prijeti ova opasnost. No i onda, kad postoji neki pravi i istiniti prenos, rađa se druga opasnost; prevelika ovisnost klijenta od analiste, koja se kadikad pretvara u pravo ropstvo, uslijed koje se pacijent ustručava poduzeti bilo kakvu inicijativu, prije nego se posavjetovao s analistom.

Ali nije potrebno pribjegavati k sveopćem i potisnutom poželjenju radoskvrnuća, pa da se protumači, zašto se kod mnogih pacijenata razvija ovisnost od analista. Skoro svi živčano bolesni pate od želje, da svrate na se pozornost. Njihov unutrašnji nemir čini, te se osjećaju sami i otrgnuti od stvarnosti te od ostalih ljudskih bića. Neurotičar je previše zaokupljen samim sobom i u strahu radi svojih manjkavosti. Često postaju pravom nesrećom. Njihove tužaljke dosađuju, njihovo vladanje razdražuje. Na taj način on gubi kontakt s bližnjim. Nije dakle čudo, ako će jedan analist odnosno psihijatar, koji je spreman, da ga pozorno sluša, a baš to i jest njegova zadaća — postati vrlo važna osoba u životu jednog neurotičara. Liječnik postaje prva osoba, s kojom ovaj bolesnik uspostavlja ljudske odnose i znači za njega neprocjenjivu vrijednost, daleko više od onoga, što uistinu jest. Pri ovoj stvari se ne smije zaboraviti ni to, da je neurotik po svome mentalitetu sačuvao mnoge osobine iz djetinjstva. Njegova glupa zaljubljenost u mnogočem je slična nekim „strastima" mlade učenice.

U ispovijedi, naprotiv, odnošaji između ispovjednika i penitenta su apsolutno impersonalni. Već sama struktura ispovijedaonice zaštićuje penitenta, da se ne otkrije. Rešetke brane svećeniku, da ne vidi dobro. Odnošaji su toliko impersonalni, te se penitent bez razlike može obratiti bilo kome ispovjedniku, a da ispovijed uvijek bude valjana. Psihijatrija bi mogla mnogo naučiti od sakramenta pokore, između ostaloga i to: što su impersonalniji odnosi između pacijenta i fizioterapista, to je veća vjerojatnost ozdravljenja.

Možda će se činiti paradoksalnim, da impersonalni odnosi mogu blagotvornije utjecati na učinke prenosa od personalnih odnosa. Pa ipak to nije teško razumjeti. Ostajući bezosobnim i da se tako izrazim, tuđim svakom ljudskom odnošaju, psihijatar postaje nekom misterioznom osobom i može tako vrlo zgodno poslužiti kao predmet umišljenog prenosa. Teže se idealizira osoba, koja je poznata, nego ona, koja je manje ili nikako poznata. Jer prenos i nije drugo nego daleka idealizacija stvarnosti. Osjetiti simpatiju za neku osobu radi njezinih ljudskih osobina i učiniti je objektom „prenosa", jesu dvije sasvim različite stvari. O prvoj može naš razum dati realan sud, o drugoj ne može. Ako je prenos stvarno poželjan, on je sigurno djelotvorniji, kad ga vrši neki nepoznati svećenik u ispovijedaonici, nego li, kad ga vrši intimno poznati psihoanalista.

Objektivna norma. — Najvažnija se razlika sastoji u činjenici, da se ispovijed — i dosljedno oslobođenje od grijeha — koje se obavlja pred svećenikom, vrši na moralnom području, što kod analize, po samoj prirodi stvari, nije moguće. Kad bi grijeh bio isto što i svaka druga ljudska pogreška, on bi se, na kraju krajeva, mogao povjeriti i analisti, kao i svakoj drugoj osobi, koja bi bila voljna, da ga sasluša. Mi volimo zbaciti sa sebe breme svojih duševnih nevolja, i izjadati se svakomu tkogod je voljan da nas sluša, no tko hoće da bez razlike na osobu govori o svojim grijesima? I budući da je savjest ona, koja je ponajčešće uznemirena, moramo tražiti svoje zdravlje ovim putem. Budući da se grijehom odbacuje Božja dobrota, duša ne želi, da ga ispovijedi slušatelju bez morala, već hoće, da se otkrije predstavniku moralnog reda, što ga je ona prekršila. Onaj, koji je sluša, mora u onom času predstavljati Boga, jedini autoritet, koji savjest priznaje. Ispovijed grijeha se mora obavljati ne prema kapricama i individualnim teorijama, prema idiosinkraziji (preosjetljivosti) i fantaziji slušatelja, nego prema moralnom zakonu, prema redu i prema dobroti.

Nemam namjere govoriti o prednostima, što ih ispovijed ima pred psihijatrom, nego samo želim razbistriti ideje onima, koji psihijatriji pripisuju moć, da valjano zamijeni sakramenat

ispovijedi. Postoji bitna razlika između svećenika i analista. Evo kako stvar objašnjava doktor William Ernest Hocking.

Analiza traži, da psihijatar sasluša jednu slobodnu i potpuno iskrenu ispovijed. Psihijatar tvrdi, da njegove znanstvene spoznaje opravdaju ovaj zahtjev. On ne pokreće pitanje svoje osobne sposobnosti, da primi ovo povjerenje. No ako ne priznaje važnost ovoga pitanja, on se time priznaje nesposobnim, da izvrši ovu svoju zadaću, budući da moralno breme ne može naći svoga olakšanja u granicama jednog znanstvenog problema. Niti je poželjno niti moguće, da se ispovijedi sve svima; još je manje poželjno, da se vlastiti osjećaji iznose pred jedno hladno znanstveno lice. Nakon ovakve ispovijedi oni mogu izaći van samo kao neprirodni, budući da se čista znanost indiferentno odnosi prema osjećaju...

Ispovijed je čin, u kome se vlastiti život iznosi pred ozbiljnog suca. Ako je znanost takav ozbiljni sudac, onda je ispovijed pred predstavnikom znanosti moguća. No ako je znanost samo jedan djelomični sudac; ako odbacujući moralni elemenat, odbacuje bitni dio ozbiljnog suda, onda logično ispovijed pred jednim učenjakom ne može, a da ne bude nepotpuna. Ispovijed postoji zato, jer ljudi na dnu svoje duše žele, da pred jednim savršeno sveobuhvatnim i pravednim sudom upoznaju, kakvi su: zato se ispovijedi sviđaju onimå, koji se najviše približiše ovomu idealu i što dostojnije ga predstavljaju. Valjan ispovjednik stoji in loco Dei, gdje riječ Bog obuhvaća kako sav moral tako i svu znanost. Zlo se mentalne bolesti sastoji u tomu, što čovjek hoće sakriti pred sobom ono, što ne može sakriti pred vasionom: to je čin, kojega operacioni nož mora razrezati još prije nego nastupi otrovanje i za koji je potrebna jedna nemilosrdnija ruka od one, koja je potrebna za popustljive znanstvene uzroke.

Dvije-tri uz novi Direktorij

(Nastavak)

11. — Upit sa zapada: Ako se iza večernje Mise nadoda neku pobožnost (litanije, blagoslov) u trajanju od 10 do 20 minuta, da li je slobodno iza te pobožnosti dijeliti sv. Pričest? — Odgovor: 15. točka odnosnog „Naputka“ upotrebljava izraze *infra dictam Missam vel proxime ante et statim post*, a 19. točka zabranjuje svako šire tumačenje. Pobožnost od 15-ak minuta prekida neposrednost i kontinuitet veze između Mise i Pričesti te se prema tomu ne smije dijeliti poslije pobožnosti (blagoslova) nego odmah iza Mise, a poslije Pričesti neka se obavi pobožnost ili blagoslov.

12. — Da li se i nadalje mora govoriti (pjevati) „Dies irae“ u svim pjevanim Misama? — Odnosni Dekret propisuje Dies irae a) *in die obitus seu depositionis* (pa makar ta Misa bila iznimno tiha), b) u glavnoj (dotično prvoj) Misi na Dušni dan (pa makar ona bila tiha). Naš Direkt. str. XIII. br. 6. Inače se sekvencija smije izostaviti a smije i moliti. Time je prijašnja rubrika jasno i izrijekom promijenjena. — Jedan komentator mudro nadodaje: Ako bi izostavljanje sekvencije kod naroda prouzrokovalo čuđenje ili sablazan, neka župnik (rector ecclesiae i sl.) sekvenciju zadrži; ako naprotiv narod želi kraću Misu, nek sekvenciju izostavi.

13. — Sa sjeverozapada: Vrijedi li i nadalje napomena Misala na Čistu srijedu, da se... imaju nadodati dvije oracije *A cunctis* et *Omnipotens...?* Nigdje nisam našao, da su te oracije dokinute. — Izgleda nam, da je naš dopisnik thesaurum Ecclesiae dosada obogatio prilično velikim brojem oracija, koje nije trebao moliti. A Dekret Tit. V. nr. 1. vrlo jasno i odrešito kaže: *Orationes pro diversitate temporum assignatae abolentur.* (Naš Direkt. str. XII.) „Orationes pro diversitate temporum“ jest terminus technicus kao i drugi jednaki izraz „commemorationes communes“ te označuje sve oracije kao što su: Deus, qui de beatae..., Ecclesiae, pro Papa (u Adventu), A cunctis, Omnipotens... (u Korizmi), Concede, ad libitum. Sve su ove oracije sada dokinute.

Naš dopisnik želi, da bi Direktorij za svaki dan naznačio oracije, koje treba moliti. — Tako je i učinjeno. Ali Direkt. ne označuje oracije, koje treba *izostaviti*, jer onda bi izašla znatno velika knjiga, možda u dva ili tri sveska. Ipak je u nekim slučajevima za veću sigurnost i to označeno, kao n. pr. od 25. do 28. III., jer bi netko možda mislio, da treba komemorirati sv. Ivana Dam. ili sv. Ivana Kap.

14. — In Missa cantata utique unica oratio (sine or. imperata)? — Ita sane, ali se ipak moraju dodati *orationes nunquam omittendae* a nekada i oratio imperata pro re gravi. O tome smo već govorili u 2. broju našeg Vjesnika str. 31.

15. — Kako to da Dekret propisuje komemoraciju Quatuor temporum samo u septembru? zar to ne vrijedi i za ostale kvatre? — Adventske i korizmene kvatre spomenute su pod istim brojem, slovo c) de feriis Quadragesimae et Adventus; to jest komemoriraju se ne samo *kvatrene ferije* nego *sve ferije* u u Korizmi i Adventu, budući da su feriae majores. Duhovske se kvatre ne komemoriraju nego je o njima bezuvjetno cijeli oficij i Misa, a blagdan, koji bi te dane pao, prenosi se iza duhovske oktave.

16. — S našeg meridijana: (u vezi s istim brojem Dekreta, slovo b) Koji smisao ima navoditi, da se komemorira festum I. classis, kad to nikada ne može biti? Jer ili je o takovu blagdanu oficij i Misa ili se takav blagdan prenosi. — Primjedba je stopostotno opravdana u pogledu Lauda i Mise. Ali odnosni broj Dekreta govori posve općenito, dakle i o Vesperama. A tu može biti officium de Dom. I. classis cum comm. festi I. cl., kao n. pr. ove godine 18. III. (2. Vs de Dom., cm seq) i 8. IV. (in 2. Vs comm seq.).

OSAMDESET-GODIŠNJICA SVETOG OCA

„Vrijeme našeg života traje sedamdeset godina, i osamdeset godina, ako dođe visoko“, veli sveto Pismo (Ps 89, 10). U tu visoku starost prekoračio je sveti Otac Papa Pijo XII. dne 2. ožujka o. g., kada je započeo i osamnaestu godinu svoga plodnog Pontifikata. Cijeli svijet, i katolički i nekatolički, osvrnuo se na taj značajan jubilej, veličajući Papu i Papinstvo.

„Mojsiju je bilo osamdeset godina, a Aronu osamdeset i tri godine, kad su pregovarali s faraonom“ (Exod 7, 7). Neumornom ustrajnošću, odgovornošću Kristova Vikara na zemlji, brigom oca velike obitelji i naš Mojsije već 17 godina poručuje faraonima cijeloga svijeta zapovijed Gospodnju: „Pusti narod moj, da mi služi!“ (ibid 26).

Ali on poručuje i nama — svojem narodu: „A sada, Izraele, poslušaj zapovijedi i naredbe, koje vas učim da držite, da biste sretno živjeli i ušli u posjed zemlje, koju vam hoće da dadne Gospod, Bog otaca vaših“ (Deut 4, 1). Tko da se ne sjeti lijepih Enciklika, očinskih opomena i srdačnih Pisama svetoga Oca!

Dalek je put u obećanu zemlju vječne sigurnosti. Dalek je put u obećanu zemlju neprevarljive istine. Još je dalji u zemlju potpune pravednosti i neugasle ljubavi.

Ali na putu se spotičemo često o grubo kamenje vlastite slabosti, razumske zablude, ljudske nepravde i đavolske mržnje.

A Papa nam je uvijek bio, on nam je i danas: petra firmitatis, columna veritatis, sol justitiae et ignis amoris.

On to i mora biti kao vidljivi zamjenik Onoga, koji je za Se rekao, da je ugaoni Kamen, Istina, Put i Ljubav.

Papa gradi jedino Kristovim mišicama, misli Kristovim Umom i dijeli iz Kristovih riznica.

Papa ljubi jedino Kristovim Srcem.

I zato se k osamdeset-godišnjem Starcu obraćaju svi oni, koji su se razočarali u snazi ljudskih mišica, u nepogrešivosti ljudskog uma i u sreći zemaljskih dobara.

I svi oni, koji su vjerovali i vjeruju Kristovim riječima i svjedočanstvu povijesti, da je svaki nasljednik sv. Petra Stijena, na kojoj je sagrađena Crkva Božja.

I svi mole: da ga Gospodin poživi, učini blaženim ovdje na zemlji, i ne preda u ruke neprijatelja njegovih.

Molimo i mi!

VIJESTI

Papin dan je u svim župama naše biskupije svečano proslavljen. Vjerujemo, da kitica duhovnog cvijeća, što je saviše naši vjernici Svetom Ocu za njegov jubilej, dokazuje našu sinovku ljubav prema njemu.

Enciklika sv. Oca: „Musicae sacrae disciplina“ izaći će u slijedećem broju. Molimo pretplatnike, osobito Bisk. ordinarijate, ako radi te enciklike žele više primjeraka toga broja, da nam to odmah jave.

Ispravak: u br. 3/56. na strani 47. u nagovoru za Veliki petak, u 12. redu od kraja treba brisati riječi: na tri mjesta.

Ženidbeno pravo — skripta Dra Ivana Rogića, prof. — se izrađuju, pa će svima, koji su ih naručili, biti dostavljena, čim budu umnožena.

Vlasništvo i naklada Biskupskog ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 600 Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Obrtnog poduzeća Đakovo